

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

**«Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1689
του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου
2024 (Κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη)-Τροποποίηση
του ν. 4961/2022 (Α΄ 146) και άλλες διατάξεις»**

Ι. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Α. Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε μετά την επεξεργασία του από τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από σαράντα εννέα (49) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου. Το νομοσχέδιο διαρθρώνεται σε τρία (3) Μέρη (Α΄ έως Γ΄).

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1 έως 26), υπό τον τίτλο «Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2024 για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη και την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΚ) 300/2008, (ΕΕ) 167/2013, (ΕΕ) 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1139 και (ΕΕ) 2020/1828 (Κανονισμός για την Τεχνητή Νοημοσύνη)», αποτελείται από οκτώ (8) Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1 έως 2), υπό τον τίτλο «Σκοπός και αντικείμενο» ορίζει τον σκοπό (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) της παρόντος Μέρους που αφορά τη δημιουργία θεσμικού πλαισίου για την εποπτεία των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης (εφεξής ΤΝ), ώστε να εξασφαλίζεται ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας, της ασφάλειας και των θεμελιωδών

δικαιωμάτων κατά τη χρήση των συστημάτων αυτών, αλλά και η στήριξη της καινοτομίας, μέσω της λήψης μέτρων εσωτερικού δικαίου για την εφαρμογή στην εθνική έννομη τάξη του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2024 για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη.

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 3-7), υπό τον τίτλο «Εθνικές αρμόδιες αρχές και εποπτεία της αγοράς», περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τον ορισμό των αρμόδιων αρχών εποπτείας της εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1689 (εφεξής «Κανονισμός»). Μεταξύ αυτών, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (εφεξής Α.Π.Δ.Π.Χ.) ορίζεται ως αρμόδια αρχή εποπτείας της αγοράς για τα συστήματα ΤΝ που εντάσσονται στις απαγορευμένες πρακτικές του άρθρου 5 του Κανονισμού, για τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης υψηλού κινδύνου του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κανονισμού για την ΤΝ και για τα συστήματα ΤΝ για τα οποία θεσπίζονται υποχρεώσεις διαφάνειας σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού (άρθρο 3) και ως ενιαίο σημείο επαφής, σύμφωνα με το άρθρο 70 παρ. 2 του Κανονισμού (άρθρο 4). Στην Α.Π.Δ.Π.Χ. συνιστάται ενιαίο σύστημα υποβολής καταγγελιών για παραβάσεις του Κανονισμού (άρθρο 7). Περαιτέρω, η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (εφεξής Ε.Ε.Τ.Τ.) ορίζεται ως κοινοποιούσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Κανονισμού (άρθρο 5). Στην Ε.Ε.Τ.Τ. ιδρύεται Κέντρο συντονισμού και τεχνογνωσίας για την ΤΝ (εφεξής «Κέντρο»), το οποίο, μεταξύ άλλων, υποστηρίζει την Α.Π.Δ.Π.Χ., την Ε.Ε.Τ.Τ., καθώς και τις άλλες αρμόδιες αρχές εποπτείας της αγοράς, διευκολύνει την κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας και συμβάλλει στην προώθηση της καινοτομίας (άρθρο 6).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 8-9), υπό τον τίτλο «Συνεργασία», εισάγει ρυθμίσεις για τη συνεργασία μεταξύ της Α.Π.Δ.Π.Χ., των τελωνειακών αρχών και των λοιπών αρχών εποπτείας της αγοράς (άρθρο 8), καθώς και φορέων του δημόσιου τομέα που δεν συνιστούν αρχές εποπτείας της αγοράς (άρθρο 9), με γνώμονα την εκπλήρωση των σκοπών του Κανονισμού για την ΤΝ. Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 10-11), υπό τον τίτλο «Κοινοποιημένοι οργανισμοί», ρυθμίζει θέματα διαδικασίας αξιολόγησης των κοινοποιημένων οργανισμών (άρθρο 10) και ορισμού της Α.Π.Δ.Π.Χ. ως κοινοποιημένου οργανισμού, αρμόδιου για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης υψηλού κινδύνου τα οποία πρόκειται να τεθούν σε λειτουργία από αρχές που είναι αρμόδιες για την επιβολή του νόμου, τη μετανάστευση και το άσυλο (άρθρο 11). Το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 12-15), υπό τον τίτλο «Στήριξη της καινοτομίας», εισάγει ρυθμίσεις για το ρυθμιστικό δοκιμαστήριο ΤΝ (άρ-

θρο 12), για τις δοκιμές συστημάτων ΤΝ υψηλού κινδύνου σε πραγματικές συνθήκες εκτός ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων ΤΝ (άρθρο 13), για την τήρηση εγγράφων τεκμηρίωσης αναφορικά με τα συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου σε περίπτωση πτώχευσης ή παύσης της δραστηριότητας του παρόχου ή του εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του στην Ελλάδα (άρθρο 14), και για την αρμοδιότητα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης να ορίζει τους εκπροσώπους στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης του άρθρου 65 του Κανονισμού (άρθρο 15). Με το Κεφάλαιο ΣΤ΄ (άρθρα 16-20), υπό τον τίτλο «Συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού για την ΤΝ», περιλαμβάνονται ρυθμίσεις αναφορικά με την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, σε περίπτωση παράβασης ή κινδύνου παράβασης του Κανονισμού από δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα (άρθρο 16) και τη δημοσιότητά τους (άρθρο 17), για την ανάκτηση εξόδων εποπτείας από τις αρχές εποπτείας της αγοράς (άρθρο 18), για το δικαίωμα των καθ' ύν οι διοικητικές κυρώσεις σε δικαστική προστασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρο 19), και για την προσθήκη των παραβάσεων του Κανονισμού για την ΤΝ στο Παράρτημα του ν. 4990/2022 περί ασφάλειας των προϊόντων που κυκλοφορούν στην αγορά της Ένωσης και συμμόρφωσής τους προς τις οριζόμενες απαιτήσεις ασφαλείας (άρθρο 20).

Το Κεφάλαιο Ζ΄ (άρθρα 21-23), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τη χρήση συστημάτων Τεχνητής Νοημοσύνης από φορείς του δημόσιου τομέα», ρυθμίζει θέματα Μητρώου συστημάτων ΤΝ που χρησιμοποιούνται από φορείς του δημόσιου τομέα, το οποίο τηρείται στην Ειδική Γραμματεία Τεχνητής Νοημοσύνης και Διακυβέρνησης Δεδομένων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (άρθρο 21), Παρατηρητηρίου Τεχνητής Νοημοσύνης (άρθρο 22), και απαγόρευσης αφαίρεσης των σημάνσεων διαφάνειας του άρθρου 50 του Κανονισμού για περιεχόμενο «βαθυπαραποίησης (deepfakes)» (άρθρο 23). Το Κεφάλαιο Η΄ (άρθρα 24-26), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις», εισάγει τις εξουσιοδοτικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή του Μέρους Α΄ (άρθρο 24), μεταβατικές (άρθρο 25) και καταργούμενες διατάξεις για το Μέρος Α΄ (άρθρο 26).

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 27-48), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υπουργείου Εσωτερικών», αποτελείται από (έξι) 6 Κεφάλαια. Το Κεφάλαιο Α΄, υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις Κτηματολογίου», ρυθμίζει ζητήματα που αφορούν τα Κτηματολογικά Γραφεία Ρόδου και Κω-Λέρου (άρθρο 27), παρέχει εξουσιοδοτήσεις τη στελέχωση του ν.π.δ.δ «Ελληνικό Κτηματολόγιο», (άρθρο 31). Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 32-36), υπό τον τίτλο «Διατάξεις πλατφόρμας ενιαίας ψηφιακής υ-

ποστήριξης (ΕΨΥ)-support.gov.gr της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης», ρυθμίζονται θέματα ψηφιοποίησης διοικητικών διαδικασιών και δημιουργίας κεντρικού αποθετηρίου ψηφιακών υπηρεσιών Ο.Τ.Α. α' βαθμού (άρθρο 32), ζητήματα της «Πλατφόρμας Ενιαίας Ψηφιακής Υποστήριξης -ΕΨΥ-support.gov.gr», η οποία έχει ως σκοπό την υποστήριξη των πολιτών και των επιχειρήσεων κατά τη διεκπεραίωση διοικητικών διαδικασιών που παρέχονται από φορείς του δημόσιου τομέα (άρθρο 33), διόρθωσης παροραμάτων στο άρθρο 98Δ ν. 4727/2020 (άρθρο 34), ανάρτησης και καταχώρισης των εγγράφων του Δημοσίου στο Μητρώο Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου (άρθρο 35), και δυνητικής (ενώ τώρα είναι υποχρεωτική) τήρησης του ηλεκτρονικού μητρώου στο οποίο καταχωρίζονται οι κεντρικές ηλεκτρονικές εφαρμογές και τα κεντρικά πληροφοριακά συστήματα όπου εγκαθίστανται τα «κυβερνητικά νέφη» (άρθρο 36).

Με το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 37-39), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης», ρυθμίζονται θέματα διάρκειας συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου προσωπικού της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε. (άρθρο 37), τροποποίησης της διάρκειας της πρώτης διαχειριστικής περιόδου της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνικό Εργοστάσιο Τεχνητής Νοημοσύνης Ανώνυμη Εταιρεία (ΑΕ)» (άρθρο 38), καθώς και του καθήκοντος εχεμύθειας του προσωπικού της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας (άρθρο 39). Με το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 40-44), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την ψηφιοποίηση της διαδικασίας καταχώρισης των ληξιαρχικών γεγονότων», επαναπροσδιορίζονται τα καθήκοντα του ληξιάρχου (άρθρο 40), εισάγονται ρυθμίσεις για τα ληξιαρχικά βιβλία και τις ληξιαρχικές πράξεις (άρθρο 41 και 42), για τις δηλώσεις ληξιαρχικών γεγονότων, τις διορθώσεις και τις μεταβολές ληξιαρχικών πράξεων δι' αντιπροσώπου και από πρόσωπα που αγνοούν την ελληνική γλώσσα (άρθρο 43), καθώς και για τα βιβλία εκθέσεων, στα οποία καταχωρίζονται οι εκθέσεις μεταβολών, όταν δεν υπάρχει στο ληξιαρχείο συντεταγμένη η οικεία ληξιαρχική πράξη επί τους οποίας έπρεπε να καταχωρισθεί η μεταβολή (άρθρο 44). Με το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 45-46), υπό τον τίτλο «Λοιπές Διατάξεις», δημιουργείται Ηλεκτρονικό Μητρώο Καταχώρισης Σημείων Πρόσβασης και Θέσεων Στάθμευσης για Άτομα με Αναπηρία (άρθρο 45) και ρυθμίζεται η δυνατότητα της ανώνυμης εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.» να επιχορηγείται από το Υπουργείο Εσωτερικών για την εφαρμογή της ψηφιακής κάρτας εργασίας στο Δημόσιο (άρθρο 46). Με το Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 47-48), υπό τον τίτλο «Τελικές και καταργούμενες διατάξεις Μέρους Β'», επικαιροποιούνται παραπομπές σε νέα άρθρα

του ν. 4727/2020 (άρθρο 47) και ορίζονται οι καταργούμενες διατάξεις του Μέρους Β' (άρθρο 48).

Το Μέρος Γ' (άρθρο 49), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

Β. Επί του νομοσχεδίου έχει εκδοθεί η Γνωμοδότηση 9/7.7.2026 της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και η Γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της 6ης Ιουλίου 2026. Σύμφωνα με την παρατήρηση υπ' αριθμ. 21 της Γνωμοδότησης της Αρχής: «[Δ]ιαπιστώνεται ότι στην τελευταία έκδοση του ΣχΝ γίνεται ευρεία χρήση του αρκτικόλεξου ΑΠΔΠΧ για την Αρχή. Επισημαίνεται ότι από το 2020 και μετά την αλλαγή του λογοτύπου της, η Αρχή δεν χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο αρκτικόλεξο, αλλά χρησιμοποιεί είτε την πλήρη ονομασία της είτε το «Αρχή Προστασίας Δεδομένων» και αν κρίνεται αναγκαία η χρήση αρκτικόλεξου, το "ΑΠΔ"».

II. Γενικές Παρατηρήσεις Επί του Μέρους Α'

Α. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, το Μέρος Α' του νομοσχεδίου έχει ως σκοπό τη λήψη μέτρων εσωτερικού δικαίου για την πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη και την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 300/2008, (ΕΕ) αριθ. 167/2013, (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1139 και (ΕΕ) 2019/2144 και των οδηγιών 2014/90/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/797 και (ΕΕ) 2020/1828 (ΕΕ L 1/144, στο εξής Κανονισμός για την ΤΝ). Ο Κανονισμός τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 2024, αλλά η εφαρμογή των ρυθμίσεών του αρχίζει από την 1η.8.2026, με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων που εφαρμόζονται από τη 2α Φεβρουαρίου 2025, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 113 του Κανονισμού.

1. Ο Κανονισμός για την ΤΝ θέτει ένα ενιαίο νομικό πλαίσιο για την ανάπτυξη, τη διάθεση στην αγορά, τη θέση σε λειτουργία και τη χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης («συστήματα ΤΝ») εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής: «Ε.Ε.»). Αντικείμενο του Κανονισμού είναι να βελτιώσει τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, να ενισχύσει την καινοτομία και να προωθήσει την υιοθέτηση ανθρωποκεντρικής και αξιόπιστης ΤΝ, διασφαλίζοντας, παράλληλα, υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας, της ασφάλειας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση, όπως αυτά κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκή συμπεριλαμβανομένων της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και της προστασίας του περιβάλλοντος (άρθρο 1 του Κανονισμού).

Όπως επισημαίνεται και στην Αιτιολογική Έκθεση, η ΤΝ αποτελεί ένα ταχέως εξελισσόμενο σύνολο τεχνολογιών που μετασχηματίζει οικονομίες, παραγωγικά μοντέλα και κοινωνικές δομές και το οποίο μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη πολλαπλών οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών ωφελειών. Ταυτόχρονα, όμως, ανάλογα με τις συνθήκες εφαρμογής της και το επίπεδο τεχνολογικής ωριμότητάς της, η ΤΝ μπορεί να προκαλέσει σημαντικούς κινδύνους και βλάβες, υλικές ή άυλες, σωματικές, ψυχολογικές, κοινωνικές ή οικονομικές, για το δημόσιο συμφέρον και τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ειδικότερα, η αυξανόμενη χρήση συστημάτων ΤΝ σε κρίσιμους τομείς, όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η πρόνοια, η υγεία, η μετανάστευση και η επιβολή του νόμου, ενέχει κινδύνους για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την προστασία προσωπικών δεδομένων, την απαγόρευση των διακρίσεων και το δικαίωμα δικαστικής προστασίας. (Στην πράξη είναι ιδιαίτερα συνήθεις, π.χ., οι αλγοριθμικές διακρίσεις. Για την προσβολή του δικαιώματος της ισότητας λόγω διακριτικής μεταχείρισης των πολιτών από τον αλγόριθμο, βλ. Αθ. Κοντογιάννη, Τεχνητή νοημοσύνη και δικαίωμα στην ισότητα, στον συλλογικό τόμο με τίτλο «Τεχνητή νοημοσύνη, ανθρώπινα δικαιώματα, δημοκρατία και κράτος δικαίου, Ευρ. Στυλιανίδης (επιμ.), Νομική Βιβλιοθήκη, 2025, σελ. 56 επ.).

Οι ρυθμίσεις του Κανονισμού στοχεύουν στην αντιμετώπιση των ανωτέρω κινδύνων, καθώς και στην προάσπιση της δημοκρατίας, στη θωράκιση του κράτους δικαίου και στην προστασία του περιβάλλοντος. Για τον σκοπό αυτό, ο Κανονισμός για την ΤΝ υιοθετεί ρυθμιστική προσέγγιση βάσει κινδύνου (risk based approach), ταξινομώντας τα συστήματα ΤΝ σε τέσσερις διαφορετικές κατηγορίες κινδύνου:

α) Συστήματα ΤΝ μη αποδεκτού κινδύνου: Τα συστήματα ΤΝ που ενέχουν μη αποδεκτούς κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αξίες της Ένωσης απαγορεύονται βάσει του άρθρου 5 του Κανονισμού για την ΤΝ. Οι εν λόγω απαγορεύσεις εφαρμόζονται από τις 2 Φεβρουαρίου 2025. Τέτοια είναι, π.χ., συστήματα ΤΝ που απευθύνονται στο υποσυνείδητο του προσώπου κατά παράκαμψη του συνειδητού του ή σκόπιμα χειριστικές ή παραπλανητικές πρακτικές, με σκοπό να στρεβλώσουν τη συμπεριφορά του, με επακόλουθο την πρόκληση σημαντικής βλάβης, ή συστήματα που ταξινομούν ή αξιολογούν φυσικά πρόσωπα ή ομάδες βάσει της κοινωνικής συμπεριφοράς τους ή της προσωπικότητάς τους με κοινωνική βαθμολογία (social scoring), η οποία οδηγεί σε επιζήμια ή δυσμενή μεταχείριση, και η οποία είναι αδικαιολόγητη ή δυσανάλογη προς την κοινωνική συμπεριφορά, π.χ. επιβολή αυξημένων ασφαλιστρών από ιδιωτική εταιρεία, επειδή, από τη σάρωση των μέ-

σων κοινωνικής δικτύωσης του προσώπου, προκύπτει ότι ξενυχτά συχνά και καταναλώνει αλκοόλ. (βλ. αναλυτικά για τα θέματα αυτά την Ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις απαγορευμένες πρακτικές τεχνητής νοημοσύνης που καθορίζονται με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1689, C (2025) 5052 final της 29ης.7.2025).

β) Συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου: Τα συστήματα ΤΝ που ενέχουν υψηλούς κινδύνους για την υγεία, την ασφάλεια και τα θεμελιώδη δικαιώματα, υπόκεινται σε ένα σύνολο απαιτήσεων και υποχρεώσεων, π.χ., αλγόριθμος που χρησιμοποιείται από πιστωτικό ίδρυμα για να αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών οι οποίοι ζητούν στεγαστικό δάνειο (credit scoring). Τα συστήματα αυτά ταξινομούνται ως «υψηλού κινδύνου» σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κανονισμού για την ΤΝ, σε συνδυασμό με τα Παραρτήματα Ι και ΙΙΙ.

γ) Συστήματα ΤΝ περιορισμένου κινδύνου: Τα συστήματα ΤΝ που ενέχουν περιορισμένο κίνδυνο, ιδίως όσον αφορά τη διαφάνεια, υπόκεινται σε υποχρεώσεις διαφάνειας βάσει του άρθρου 50 του Κανονισμού για την ΤΝ, π.χ., η περίπτωση των εικονικών βοηθών (virtual assistants).

δ) Συστήματα ΤΝ ελάχιστου έως μηδενικού κινδύνου: Τα συστήματα ΤΝ που ενέχουν ελάχιστο έως μηδενικό κίνδυνο δεν υπόκεινται σε ρυθμίσεις, αλλά οι πάροχοι και οι φορείς εφαρμογής μπορούν να τηρούν οικειοθελώς προαιρετικούς κώδικες δεοντολογίας (άρθρο 95 του Κανονισμού), π.χ., αλγοριθμικά φίλτρα ανεπιθύμητων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τα γνωστά spam.

Στον πυρήνα του Κανονισμού βρίσκεται η αξιολόγηση του κινδύνου και η επακόλουθη κατηγοριοποίηση των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης σε διακριτά καθεστώτα με αντίστοιχες υποχρεώσεις και δικαιώματα για κάθε εμπλεκόμενο μέρος κατά μήκος της αξιακής αλυσίδας της τεχνητής νοημοσύνης. Στον Κανονισμό αναγνωρίζονται αρμοδιότητες και ευθύνες βάσει της ιδιότητας του εμπλεκομένου ως προς το σύστημα τεχνητής νοημοσύνης. Συνεπώς, γίνεται διάκριση σε παρόχους και εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους των, φορείς εφαρμογής, εισαγωγείς και διανομείς συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης, καθώς και κατασκευαστές προϊόντων που διαθέτουν στην αγορά ή θέτουν σε λειτουργία σύστημα τεχνητής νοημοσύνης μαζί με το προϊόν τους.

Ως ρυθμιστικό εργαλείο, ο Κανονισμός προσομοιάζει τόσο σε κανονιστικά πλαίσια ασφάλειας προϊόντων, όσο και σε νομοθετικές ρυθμίσεις προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων, με εμφανείς, ωστόσο, ομοιότητες με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΓΚΠΔ). Η

σύνδεση μεταξύ των δυο νομοθετημάτων δεν θεμελιώνεται μόνο στις συχνές παραπομπές σε άρθρα του ΓΚΠΔ, αλλά και από στο γεγονός ότι τα δύο ενωσιακά νομοθετήματα έχουν κοινή νομική βάση, το άρθρο 16 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής Σ.Λ.Ε.Ε.), σύμφωνα με το οποίο «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. 2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνθήκη νομοθετική διαδικασία, θεσπίζουν τους κανόνες σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, καθώς και από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Η τήρηση των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητων αρχών. Οι κανόνες που θεσπίζονται βάσει του παρόντος άρθρου δεν θίγουν τους ειδικούς κανόνες που προβλέπονται στο άρθρο 39 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επομένως, η ερμηνεία των διατάξεων του Κανονισμού θα πρέπει να γίνεται και υπό το πρίσμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικότητας».

Ο Κανονισμός για την ΤΝ ερμηνεύεται, επίσης, υπό το φως της Σύμβασης-Πλαισίου του Συμβουλίου της Ευρώπης για την τεχνητή νοημοσύνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου (Council of Europe (2024), Framework Convention on Artificial Intelligence, Human Rights, Democracy and the Rule of Law, Vilnius 5.IX.2024, CTES 225). Η Σύμβαση αποτελεί νομικά δεσμευτικό κείμενο, που εισάγει, κυρίως, κατευθυντήριες αρχές, με γνώμονα τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα της ΤΝ, τις οποίες εξειδικεύει ο Κανονισμός θεσπίζοντας και μηχανισμούς εποπτείας της τήρησής τους. Όπως αναφέρεται στην Επεξηγηματική Έκθεση της Σύμβασης (Explanatory Report to the Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law, Vilnius, 5.IX.2024, παράγραφος 13), οι διατάξεις της Σύμβασης-Πλαισίου δεν θεσπίζουν νέα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, υπό την έννοια ότι δεν αναγνωρίζει την ύπαρξη θεμελιωδών δικαιώματα που γεννηθήκαν από τους κινδύνους στην ψηφιακή ή αλγοριθμική εποχή (ψηφιακά δικαιώματα). Παραπέμπει σε εκείνα που θεμελιώνονται στις διεθνείς και ευρωπαϊκές συνθήκες και πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα (βλ. σχετικό κατάλογο στις παραγράφους 39-41) αυτής της Έκθεσης. Πρβλ, επίσης, την Ευρωπαϊκή Διακήρυξη σχετικά με τα ψηφιακά δικαιώματα και τις ψηφιακές αρχές για την ψηφιακή δεκαετία (2023/C 23/01).

Β. Για την απρόσκοπτη εφαρμογή των ρυθμίσεων του Κανονισμού απαιτείται η προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας (κυρίως του ν. 4961/2022), ιδίως ως προς τα ακόλουθα:

α) Ως προς την εξειδίκευση των αρμόδιων εθνικών εποπτικών αρχών ΤΝ και της κοινοποιούσας αρχής κατά τις απαιτήσεις του Κανονισμού για την ΤΝ.

Ειδικότερα, με το άρθρο 3 παρ. 2 του νομοσχεδίου, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) ορίζεται ως κεντρική αρχή εποπτείας της αγοράς, σύμφωνα με το άρθρο 70 παρ. 1 του Κανονισμού για την ΤΝ, αναφορικά αα) με τα συστήματα ΤΝ που εντάσσονται στις απαγορευμένες πρακτικές του άρθρου 5 του Κανονισμού, ββ) για τα συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Κανονισμού για την ΤΝ και γγ) για τα συστήματα ΤΝ για τα οποία προβλέπονται υποχρεώσεις διαφάνειας, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού για την ΤΝ. Ορίζεται, επίσης, αυτή ως ενιαίο εθνικό σημείο επαφής για τους σκοπούς του Κανονισμού για την ΤΝ.

Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση (σελ. 64), «Η ανάθεση στην Α.Π.Δ.Π.Χ. των σχετικών αρμοδιοτήτων εποπτείας της αγοράς εξηγείται, καθώς η Α.Π.Δ.Π.Χ. είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή, που είναι ήδη επιφορτισμένη με την εποπτεία της εφαρμογής: α) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (L 119/1), β) του ν. 4624/2019 (Α' 137) και γ) άλλων ρυθμίσεων οι οποίες αφορούν στην προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επιπλέον, σύμφωνα με τον ν. 5099/2024 (Α' 48), η Α.Π.Δ.Π.Χ. έχει αποκτήσει αρμοδιότητα στο πλαίσιο των μέτρων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022 σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ (Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες) (L 277/1) σχετικά με την εποπτεία και επιβολή των κανόνων που αφορούν στους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών για θέματα αρμοδιότητάς της. Ενόψει της αυξημένης τεχνογνωσίας και του ολοκληρωμένου συστήματος νομικών εργαλείων και μηχανισμών που η Α.Π.Δ.Π.Χ. διαθέτει για την αξιολόγηση ζητημάτων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ψηφιακών υπηρεσιών, κρίνεται σκόπιμη η ανάθε-

ση σε αυτήν της εποπτείας των αναφερόμενων στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου συστημάτων ΤΝ. Αντίστοιχα, σε ενωσιακό επίπεδο, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 156, την παρ. 9 του άρθρου 74 και το άρθρο 100 του Κανονισμού για την ΤΝ, έχει οριστεί ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων ως η οικεία αρχή εποπτείας της αγοράς».

Από τις διατάξεις του Μέρους Α' συνάγεται ότι υιοθετείται σύστημα εποπτείας των συστημάτων ΤΝ, το οποίο βασίζεται σε μια υφιστάμενη κεντρική εποπτική αρχή, που είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η οποία συνεργάζεται με τις τομεακές εποπτικές αρχές. Δεν ιδρύεται, δηλαδή, νέα εποπτική αρχή με αρμοδιότητα την εποπτεία της εφαρμογής του Κανονισμού για την ΤΝ. Αυτή η προσέγγιση συνάδει με τον Κανονισμό, ο οποίος, στο άρθρο 70 παρ. 1, σε συνδυασμό με το σημείο 153 του Προοιμίου του, ορίζει ότι κάθε κράτος μέλος είτε ιδρύει είτε ορίζει ως εθνικές αρμόδιες αρχές τουλάχιστον μια κοινοποιούσα αρχή και τουλάχιστον μια αρχή εποπτείας της αγοράς για τους σκοπούς του Κανονισμού. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να ορίσουν οποιοδήποτε είδος δημόσιας οντότητας για την εκτέλεση των ανωτέρω καθηκόντων, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά εθνικά οργανωτικά χαρακτηριστικά και τις ανάγκες τους. Η εναρμόνιση των κρατών μελών επέρχεται με την τήρηση ελάχιστων απαιτήσεων εποπτείας των οριζόμενων αρχών: Οι εν λόγω εθνικές αρμόδιες αρχές ασκούν τις εξουσίες τους ανεξάρτητα, αμερόληπτα και χωρίς προκαταλήψεις, ώστε να διαφυλάσσουν την αντικειμενικότητα των δραστηριοτήτων και των καθηκόντων τους και να διασφαλίζουν την εφαρμογή και την εκτέλεση του Κανονισμού (άρθρο 70 παρ. 1 εδ. β' του Κανονισμού).

Όπως αναφέρεται ανωτέρω, κοινοποιούσα αρχή, δηλαδή εθνική αρχή με αρμοδιότητα τον καθορισμό και τη διεξαγωγή των αναγκαίων διαδικασιών αξιολόγησης, ορισμού, κοινοποίησης και παρακολούθησης των οργανισμών που είναι αρμόδιοι για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των συστημάτων ΤΝ υψηλού κινδύνου προς τις διατάξεις του παρόντος (άρθρο 3 αρ. 19-22 του Κανονισμού), ορίζεται με το άρθρο 5 του παρόντος, η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.). Η Ε.Ε.Τ.Τ., ως κοινοποιούσα αρχή, έχει ως αρμοδιότητα τον ορισμό των διαδικασιών αξιολόγησης, ορισμού και κοινοποίησης των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης, καθώς και την παρακολούθησή τους, ενώ η Α.Π.Δ.Π.Χ. αναλαμβάνει γενικό εποπτικό ρόλο, με αντικείμενο την επίβλεψη της συμμόρφωσης όλων των εμπλεκόμενων φορέων με τον Κανονισμό για την ΤΝ και τον συντονισμό τους.

β) Ως προς τη ρύθμιση των επιμέρους αρμοδιοτήτων των αρχών εποπτείας της αγοράς, των τομεακών αρχών εποπτείας της αγοράς και του μεταξύ

τους πλαίσιου συνεργασίας και συντονισμού, με σκοπό την αποφυγή επικαλύψεων και τη διασφάλιση ενιαίας εφαρμογής του Κανονισμού (άρθρα 3-5 σε συνδυασμό με άρθρα 8 επ. του νομοσχεδίου).

Σημειώνεται ότι, για τις εξουσίες εποπτείας των παρόχων συστημάτων ΤΝ ο Κανονισμός παραπέμπει (άρθρο 74 παρ. 1 του Κανονισμού) στον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για την εποπτεία της αγοράς και τη συμμόρφωση των προϊόντων και για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/42/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 765/2008 και (ΕΕ) αριθ. 305/2011, ΕΕ L 169, 25.6.2019, ιδίως άρθρο 14 (εξουσία απαίτησης πρόσβασης σε δίκτυα διανομής, σε πληροφορίες για την ιδιοκτησία του ιστότοπου, σε απαραίτητα έγγραφα και τεχνικές προδιαγραφές, σε λογισμικό κ.λπ.), και τις συμπληρώνει με τις ειδικές εξουσίες εποπτείας που εισάγει (ιδίως άρθρα 74 επ. του Κανονισμού για την ΤΝ, μεταξύ των οποίων η πρόσβαση στον πηγαίο κώδικα των συστημάτων ΤΝ υψηλού κινδύνου και, γενικά, πλήρης πρόσβαση στην τεκμηρίωση της ανάπτυξης των συστημάτων αυτών).

γ) Ως προς τη σύσταση Κέντρου Συντονισμού και Τεχνογνωσίας για την ΤΝ στην Ε.Ε.Τ.Τ., με σκοπό την υποστήριξη των αρμόδιων αρχών εποπτείας της αγοράς και της Α.Π.Δ.Π.Χ., την παροχή κατευθυντήριων γραμμών εκπαίδευσης και κατάρτισης, τη διευκόλυνση της κατάρτισης κωδίκων δεοντολογίας και την προώθηση της καινοτομίας (άρθρο 6 του νομοσχεδίου).

δ) Ως προς τη θέσπιση ρυθμιστικού δοκιμαστηρίου ΤΝ (AI regulatory sandbox), κατ' εφαρμογή των άρθρων 57 έως 59 του Κανονισμού για την ΤΝ, για τη δοκιμή συστημάτων ΤΝ σε ελεγχόμενο περιβάλλον και την προώθηση της υπεύθυνης καινοτομίας. Σκοπός του δοκιμαστηρίου είναι η προώθηση της καινοτομίας μέσω της εκπαίδευσης νέων μοντέλων ΤΝ. Σύμφωνα με το άρθρο 57 του Κανονισμού, κάθε κράτος μέλος απαιτείται να ιδρύσει και να θέσει σε λειτουργία έως 2.8.2026 ένα τουλάχιστον ρυθμιστικό δοκιμαστήριο, το οποίο μπορεί να τίθεται σε λειτουργία από κοινού με τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών (άρθρο 12 του νομοσχεδίου).

Ειδικότερα, το ρυθμιστικό δοκιμαστήριο ΤΝ αναπτύσσεται με την ευθύνη της αρμόδιας αρχής (με το άρθρο 12 παρ. 1 ιδρύεται ρυθμιστικό δοκιμαστήριο στην Ε.Ε.Τ.Τ., η οποία είναι συναρμόδια με την Α.Π.Δ.Π.Χ. για τη λειτουργία του) και στο οποίο συμμετέχουν και οι αρμόδιες τομεακές εποπτικές αρχές. Το ανωτέρω δοκιμαστήριο αποσκοπεί στη δημιουργία περιβάλλοντος ελεγχόμενου πειραματισμού και δοκιμών σε συστήματα ΤΝ κατά τη φάση ανάπτυξης και πριν από την εμπορική προώθηση (άρα για περιορισμένο χρονικό διάστημα), με σκοπό τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των και-

νοτόμων συστημάτων ΤΝ με τον παρόντα Κανονισμό και άλλους συναφείς κανόνες του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου (σημεία 138 και 139 του Προοιμίου και άρθρα 57-59 του Κανονισμού). Στο πλαίσιο της ρυθμιστικής δοκιμής, οι ανωτέρω αρχές μπορούν να αναγνωρίσουν εγκαίρως και να αντιμετωπίσουν κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα, την υγεία και την ασφάλεια, καθώς και να διευκολύνουν τη συμμόρφωση των παρόχων ΤΝ με τις απαιτήσεις του Κανονισμού, μέσω της καθοδήγησης που παρέχουν οι αρμόδιες εποπτικές αρχές. Δεν αποκλείονται, πάντως, οι ρυθμιστικές δοκιμές σε πραγματικές συνθήκες, όπου αυτό ενδείκνυται (άρθρο 60 του Κανονισμού). Ο κίνδυνος δυσλειτουργίας του θεσμού, αν και υπονοείται στον Κανονισμό, εξηγεί τους πολλαπλούς μηχανισμούς άμεσης επίβλεψης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (βλ. Philippe Jouglaux, Ευρωπαϊκό Δίκαιο της Τεχνητής Νοημοσύνης, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2025 αρ. 234 επ.). Σε μια τέτοια περίπτωση ανακύπτει ζήτημα αρμονικής συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

ε) Ως προς τη σύσταση ενιαίου συστήματος υποβολής και διαχείρισης καταγγελιών στην Α.Π.Δ.Π.Χ., σύμφωνα με το άρθρο 85 του Κανονισμού για την ΤΝ, για παραβάσεις του Κανονισμού ή του παρόντος (άρθρο 7 του νομοσχεδίου).

στ) Ως προς την ίδρυση Ενιαίου Μητρώου Συστημάτων ΤΝ δημόσιου τομέα στην Ειδική Γραμματεία Τεχνητής Νοημοσύνης και Διακυβέρνησης Δεδομένων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με σκοπό την καταγραφή και την κατάλληλη εποπτεία των συστημάτων ΤΝ που χρησιμοποιούν οι φορείς του δημοσίου τομέα (άρθρο 21 του νομοσχεδίου).

ζ) Ως προς τη λειτουργία του Παρατηρητηρίου Τεχνητής Νοημοσύνης στην Ειδική Γραμματεία Τεχνητής Νοημοσύνης και Διακυβέρνησης Δεδομένων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το οποίο δύναται να αξιοποιεί τα στοιχεία του Μητρώου για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για την ΤΝ (άρθρο 22 του νομοσχεδίου).

η) Ως προς τον καθορισμό της διαδικασίας επιβολής αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών διοικητικών κυρώσεων και άλλων μέτρων συμμόρφωσης από τις αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με το άρθρο 99 του Κανονισμού για την ΤΝ και τη δημοσιοποίησή τους (άρθρα 16 και 17).

θ) Ως προς τη ρύθμιση ζητημάτων έννομης προστασίας των ιτιγομένων ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατά των αποφάσεων που εκδίδονται από τις, κατά τα ανωτέρω, αρμόδιες αρχές (άρθρο 19 του νομοσχεδίου).

ι) Ως προς τη διασφάλιση της διαφάνειας αναφορικά με το περιεχόμενο βαθυπαραποίησης (deepfakes) (άρθρο 50 του Κανονισμού, άρθρο 23 του νο-

μοσχεδίου). Ως προϊόν βαθυπαραποίησης νοείται το περιεχόμενο εικόνας, ήχου ή βίντεο, παραγόμενο ή υφιστάμενο χειρισμό από ΤΝ, το οποίο παρουσιάζει ομοιότητες με υπαρκτά πρόσωπα, αντικείμενα, τοποθεσίες, οντότητες ή γεγονότα και μπορεί να δώσει την απατηλή εντύπωση ότι είναι γνήσιο ή αληθινό (βλ. αναλυτικά Φερενίκη Παναγοπούλου, Ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός για την Τεχνητή Νοημοσύνη. Μια πρώτη συνταγματο-ηθική θεώρηση, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου 2025, σελ. 143 επ.).

Γ. Το σχετικό άρθρο του Κανονισμού για τον ορισμό του «deepfake» είναι το υπ' αριθμόν 3 στοιχ. 60. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι και η κυπριακή νομοθεσία (ν. 29(Ι)/2926) χρησιμοποιεί τον όρο «βαθυπαραποίηση». Ο γαλλικός νόμος για την εφαρμογή του Κανονισμού όπως και η επίσημη γαλλική μετάφραση κάνουν χρήση του όρου «hypertrucage». Η ιταλική και η γερμανική επίσημη μετάφραση του Κανονισμού χρησιμοποιούν τον όρο «deepfake» ως έχει. Η ισπανική μετάφραση κάνει χρήση του όρου «ultrasuplantación». Θα μπορούσε να αποδοθεί και περιφραστικά αυτός ο όρος, ως, π.χ., βαθιά ή έντονη ή σημαντική παραποίηση, όπως είναι, π.χ., η επιλογή στην πορτογαλική επίσημη μετάφραση του Κανονισμού («falsificação profunda»), γιατί ο όρος «βαθυπαραποίηση» δεν φαίνεται να εναρμονίζεται υφολογικά με την ελληνική γλώσσα.

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3 παρ. 2

Με την προτεινόμενη ρύθμιση εισάγεται ρύθμιση κατά την οποία «οι αρχές εποπτείας της αγοράς, οι οποίες έχουν οριστεί βάσει εθνικής νομοθεσίας που ενσωματώνει Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή λαμβάνει μέτρα εφαρμογής Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως απαριθμούνται στο Τμήμα Α' του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού για την ΤΝ, ορίζονται ως αρχές εποπτείας της αγοράς για τα συστήματα υψηλού κινδύνου που συνδέονται με τα προϊόντα που καλύπτονται από την εν λόγω νομοθεσία εναρμόνισης». Συναφώς παρατηρείται ότι δεν είναι σαφές ποιες είναι οι τομεακές αρχές εποπτείας της αγοράς κατά την έννοια της προτεινόμενης ρύθμισης, διότι γίνεται μεν παραπομπή στο Τμήμα Α' του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού για την ΤΝ, όπου παρατίθεται κατάλογος με Οδηγίες και Κανονισμούς που αφορούν τομεακή εποπτεία της αγοράς, συνδεδεμένη με τα συστήματα ΤΝ, χωρίς, όμως, να γίνεται σύνδεσή τους με τους νόμους που ενσωματώνουν τις Οδηγίες ή διευκολύνουν την εφαρμογή των Κανονισμών, άρα, χωρίς να εξειδικεύονται τελικά τα κατά περίπτωση αρμόδια όργανα εποπτείας.

Το ζήτημα αποκτά πρόσθετη πρακτική σημασία λόγω του άρθρου 16 παρ. 1 του παρόντος, σύμφωνα με το οποίο οι ως άνω αρχές επιβάλλουν διοικητικές κυρώσεις στους φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων ΤΝ, υπό τους οριζόμενους όρους. Η ανωτέρω ασάφεια μπορεί να οδηγήσει σε ακύρωση της διοικητικής κύρωσης λόγω αμφισβήτησης από τον καθ' ού της αρμοδιότητας του οργάνου επιβολής της κύρωσης.

Περαιτέρω, τα συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου που συνδέονται με τα προϊόντα του Τμήματος Β' του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού φαίνεται, εξ αντιδιαστολής και ελλείπει ειδικότερης ρύθμισης ότι υπάγονται στην αρμοδιότητα της γενικής εποπτικής αρχής, δηλαδή της Α.Π.Δ.Π.Χ., εκτός εάν η βούληση του νομοθέτη δεν είναι αυτή, οπότε πρέπει να αποσαφηνισθεί.

2. Επί του άρθρου 6 παρ. 1 περίπτ. α)

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται ότι συνιστάται στην Ε.Ε.Τ.Τ. Κέντρο Συντονισμού και Τεχνογνωσίας για την ΤΝ, το οποίο, μεταξύ άλλων, «α) υποστηρίζει την Α.Π.Δ.Π.Χ. και τις αρμόδιες αρχές εποπτείας της αγοράς της παραγράφου 2 του άρθρου 3, καθώς και την Ε.Ε.Τ.Τ. και τις κοινοποιούσες αρχές της νομοθεσίας εναρμόνισης, κατόπιν αιτήματός τους, επί ζητημάτων που αφορούν στην εφαρμογή του Κανονισμού για την ΤΝ». Συναφώς παρατηρείται ότι, η οριζόμενη με το άρθρο 5 του παρόντος κοινοποιούσα αρχή είναι μια, η Ε.Ε.Τ.Τ.. Συνεπώς, η προτεινόμενη ρύθμιση πρέπει να αναδιατυπωθεί, με αντικατάσταση των λέξεων «τις κοινοποιούσες αρχές» από τις λέξεις «την κοινοποιούσα αρχή». Περαιτέρω, η αναφορά, στο ίδιο εδάφιο, στη «νομοθεσία εναρμόνισης» χρήζει εξειδίκευσης, διότι αναφέρεται σε αποδέκτες της υποστήριξης του Κέντρου, χωρίς να προκύπτει και χωρίς να διευκρινίζεται από την αιτιολογική έκθεση για ποιες αρχές πρόκειται.

3. Επί του άρθρου 7 παρ. 4 εδ. δ'

Η παράγραφος 4 του άρθρου 7 του σχεδίου νόμου ορίζει ότι «4. Εντός εξήντα (60) ημερών από την ημερομηνία λήψης της καταγγελίας, η αρχή εποπτείας της αγοράς της παρ. 2 του άρθρου 3 προβαίνει σε αξιολόγηση της καταγγελίας, ενημερώνοντας το ενιαίο σύστημα υποβολής καταγγελιών σχετικά με την πορεία εξέτασης της καταγγελίας και θέτοντας χρονοδιάγραμμα για τις ενέργειες στις οποίες πρόκειται να προβεί. Εάν η αρχή εποπτείας της αγοράς της παρ. 2 του άρθρου 3 δεν ενημερώσει το ενιαίο σύστημα υποβολής καταγγελιών εντός της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, η Α.Π.Δ.Π.Χ. δύναται να αναλάβει η ίδια την εξέταση της καταγγελίας, την έκδοση απόφασης επ' αυτής και την τυχόν επιβολή κυρώσεων. Στην περίπτωση

ση αυτή, η Α.Π.Δ.Π.Χ. ενημερώνει αμελλητί και εγγράφως την αρχή εποπτείας της αγοράς της παρ. 2 του άρθρου 3, στην οποία είχε ανατεθεί αρχικά η εξέταση της καταγγελίας, θέτοντας σε εκείνη προθεσμία δέκα (10) ημερών για να προβεί στις ενέργειες του πρώτου εδαφίου. Μετά από την παρέλευση της προθεσμίας του τρίτου εδαφίου, η Α.Π.Δ.Π.Χ. καθίσταται αποκλειστικά αρμόδια για την εξέταση της συγκεκριμένης καταγγελίας, διασφαλίζοντας τον συντονισμό με την οικεία αρχή εποπτείας της αγοράς της παρ. 2 του άρθρου 3 και την τήρηση του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης του καταγγελλόμενου».

Σύμφωνα με το εδάφιο δ' της ανωτέρω παραγράφου, η Αρχή καθίσταται αποκλειστικά αρμόδια για την εξέταση της καταγγελίας που έχει υποβληθεί, κατά τη διαδικασία που ορίζεται, όταν η αρμόδια εποπτική αρχή δεν ενεργήσει εντός των προθεσμιών που της έχουν ταχθεί. Εν προκειμένω εγείρεται προβληματισμός σε σχέση με το άρθρο 85 του Κανονισμού, του οποίου η εφαρμογή εξειδικεύεται με την προτεινόμενη ρύθμιση, σε συνδυασμό με το σημείο 170 του Προοιμίου του, υπό την έννοια ότι δεν φαίνεται να βρίσκει έρεισμα στο γράμμα του η αλλαγή του αρμόδιου οργάνου εποπτείας και η ανάληψη της αποκλειστικής αρμοδιότητας από την Α.Π.Δ.Π.Χ.

4. Επί του άρθρου 8 παρ. 2 εδ. α'

Σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, οι «αρχές εποπτείας της αγοράς της παρ. 2 του άρθρου 3 διαβιβάζουν στην Α.Π.Δ.Π.Χ. κάθε πληροφορία, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των πληροφοριών που εμπίπτουν στο επιχειρηματικό και επαγγελματικό απόρρητο ή σε άλλα απόρρητα που ορίζονται στον νόμο, στον βαθμό που είναι απαραίτητο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων και την εκπλήρωση των καθηκόντων που ανατίθενται στην Α.Π.Δ.Π.Χ. από τον Κανονισμό για την ΤΝ και τον παρόντα νόμο». Παρατηρείται ότι η αναφορά «σε άλλα απόρρητα που ορίζονται στον νόμο» χρήζει περαιτέρω εξειδίκευσης για τις ανάγκες εφαρμογής του παρόντος, ενδεχομένως προς την κατεύθυνση της διατύπωσης που υιοθετείται από το άρθρο 5 παρ. 2 εδ. γ' και δ' του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999) αναφορικά με τα ειδικά απόρρητα ως όρια για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης των πολιτών στα δημόσια έγγραφα.

5. Επί του άρθρου 12

Στην πρώτη και τη δεύτερη παράγραφο της προτεινόμενης ρύθμισης ορίζεται ότι ιδρύεται στην ΕΕΤΤ ρυθμιστικό δοκιμαστήριο ΤΝ, σύμφωνα με τα άρθρα 57 και 58 του Κανονισμού για την ΤΝ. Η Ε.Ε.Τ.Τ. και η Α.Π.Δ.Π.Χ. ορί-

ζονται ως αρμόδιες αρχές για τη λειτουργία του ρυθμιστικού δοκιμαστηρίου ΤΝ. Στο δοκιμαστήριο συμμετέχουν και οι αρχές εποπτείας της αγοράς του άρθρου 3 παρ. 2, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Συναφώς παρατηρούνται τα εξής:

Τα ρυθμιστικά δοκιμαστήρια δεν αποτελούν μηχανισμό αδειοδότησης ή πιστοποίησης, αλλά εργαλείο προληπτικής διοικητικής εποπτείας (*ex ante supervision*). Η συμμετοχή σε αυτά είναι σημαντική για τους παρόχους, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 57 παρ. 12 εδ. β' και γ' του Κανονισμού, αν οι μελλοντικοί πάροχοι τηρούν το συγκεκριμένο σχέδιο και τους όρους και τις προϋποθέσεις της συμμετοχής τους, και ακολουθούν καλόπιστα τις κατευθυντήριες γραμμές που παρέχονται από την εθνική αρμόδια αρχή, δεν επιβάλλονται διοικητικά πρόστιμα από τις αρχές για παραβιάσεις του Κανονισμού για την ΤΝ. Όταν έχουν συμμετάσχει στην εποπτεία του συστήματος ΤΝ στο δοκιμαστήριο ενεργά και άλλες αρχές, αρμόδιες για την εφαρμογή άλλων κανόνων του ενωσιακού δικαίου, παρέχοντας καθοδήγηση για τη συμμόρφωση, τότε δεν επιβάλλονται διοικητικά πρόστιμα όσον αφορά τους εν λόγω κανόνες. Σημειώνεται ότι οι πάροχοι ή οι μελλοντικοί πάροχοι ΤΝ που έχουν συμμετάσχει κατά τα ανωτέρω σε ρυθμιστικό δοκιμαστήριο υπέχουν αστική ευθύνη έναντι τρίτων για κάθε ζημία που τους προκάλεσαν και η οποία συνδέεται αιτιωδώς με τον πειραματισμό στο δοκιμαστήριο. Επομένως, η απαλλαγή αφορά μόνο τις διοικητικές κυρώσεις (άρθρο 57 παρ. 12 εδ. α του Κανονισμού).

Σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 1 του Κανονισμού, οι εθνικές αρχές πρέπει να δίνουν κατά προτεραιότητα και δωρεάν (ή με χαμηλό κόστος) πρόσβαση στα δοκιμαστήρια αυτά σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και startups, διότι αυτές δεν έχουν την οικονομική ισχύ που απαιτείται για να αντέχουν το κόστος της πλήρους κανονιστικής συμμόρφωσης.

Ως εκ τούτου, και δεδομένου ότι η συμμετοχή των παρόχων ΤΝ στα ρυθμιστικά δοκιμαστήρια έχει σημαντικές έννομες συνέπειες (απαλλαγή από διοικητικές κυρώσεις) κατά τα ανωτέρω, οπότε είναι πιθανόν να υποβληθεί σημαντικός αριθμός αιτήσεων, και να ακολουθήσει βαθμολόγηση και κατάταξή τους (η παράγραφος 3 της προτεινόμενης ρύθμισης αναφέρεται σε «κριτήρια βαθμολόγησης»), θα ήταν ίσως σκόπιμο να ρυθμισθεί το ενδεχόμενο υποβολής πιθανών ενστάσεων από τους ενδιαφερόμενους παρόχους.

6. Επί του άρθρου 21

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται η σύσταση Μητρώου Συστημάτων Τεχνητής Νοημοσύνης στην Ειδική Γραμματεία Τεχνητής Νοημοσύνης και

Διακυβέρνησης Δεδομένων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα που σκοπεύει να χρησιμοποιήσει σύστημα ΤΝ, υποχρεούται να υποβάλει, πριν από την έναρξη λειτουργίας του συστήματος, δήλωση καταχώρισης έργου ΤΝ στο Μητρώο. Συναφώς ερωτάται αν το Μητρώο είναι δημόσιο, οπότε θα πρέπει να υπάρχει πρόσβαση των πολιτών σε αυτό είτε ως προς όλα τα συστήματα ΤΝ είτε, π.χ., ως προς εκείνα που ταξινομούνται ως υψηλού κινδύνου.

Αθήνα, 15 Ιουλίου 2026

Η Εισηγήτρια
Αθηνά Κοντογιάννη
Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Ομότιμος Καθηγητής του
Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
Κώστας Μαυριάς